

Informacija o implementaciji projekta Montesol

Ministarstvo ekonomije Crne Gore u saradnji sa partnerima - Programom Ujedinjenih nacija za životnu sredinu (UNEP) i italijanskim Ministarstvom životne sredine, kopna i mora (IMELS) realizuje projekat Montesol, koji ima za cilj uspostavljanje atraktivnog i održivog finansijskog mehanizma za obezbjeđivanje kredita za domaćinstva za ugradnju solarnih kolektora. Za potrebe Montesol projekta obezbijeđena su sredstva u visini od 1 milion USD, koja su predviđena za implementaciju i subvencioniranje kamatne stope kod komercijalnih banaka.

Ministarstvo ekonomije je 16. februara 2011. godine objavilo Javni poziv za izbor banaka, partnera na projektu, od tri pristigle ponude Ministarstvo ekonomije je postiglo dogovor sa dvije banke, NLB Montenegrobankom i Hipo Alpe Adria bankom, po sledećim uslovima: nominalna kamatna stopa na godišnjem nivou je 7%, pasivna nominalna kamatna stopa na depozite je 0,50% i nadoknada za obradu kredita od 1%

Objavljen je i Javni poziv za izbor kvalifikovanih distributera/instalatera, 14. aprila 2011. godine. Nakon evaluacije prispjelih ponuda, 12 firmi je steklo status kvalifikovanog distributera/instalatera i to: Tedeko Solar Energy, Termoinženjering d.o.o, AMG Eco engineering, Dalir d.o.o, SECG, ETG grupa, Solaria, Denikoo, Sistem d.o.o, Soleks d.o.o, Mikromont d.o.o, Ening d.o.o.

Projekat je zvanično počeo 4. jula 2011. godine, potpisivanjem sporazuma o saradnji sa bankama i kvalifikovanim distributerima/instalaterima.

Na samom početku projekta, građani su bili u prilici da apliciraju za beskamatne kredite u iznosima od 1350, 1800 i 2250 eura, sa periodima otplate od 3, 5 i 7 godina.

Nakon što je utvrđeno da je ovakav finansijski mehanizam predstavljao barijeru određenom broju građana, a uz prethodno obavljene konsultacije sa bankama i UNEP-om, odlučeno je da se finansijski mehanizam dodatno poboljša, na način da je maksimalni iznos kredita povećan na iznos od 5000 eura i uveden je fleksibilan period otplate do 7 godina. Takođe je pružena mogućnost da postojeći distributeri/instalateri prošire svoje ponude i da druge zainteresovane kompanije budu uključene u ovaj projekat. Ministarstvo ekonomije je, 1. marta 2012. godine, raspisalo Javni poziv za dostavljanje ponuda i nakon sprovedene evaluacije, 13 kompanija (AMG Eco engineering, BB Solar, B.S.B d.o.o, Denikoo d.o.o, Ening d.o.o, ETG grupa, Mikromont d.o.o, Nemo-mont d.o.o, SECG, Sistem d.o.o, Solaria, Tedeko Solar Energy, Termoinženjering) je steklo status kvalifikovanog distributera/instalatera na projektu Montesol.

Prema Sporazumu o saradnji koji je, u maju 2011. godine, potpisan između Ministarstva ekonomije i Programa Ujedinjenih nacija za životnu sredinu, bilo je planirano da se projekat Montesol realizuje do 31. avgusta 2012. godine. Kako sredstva koja su namijenjena za ovaj projekat nijesu potrošena planiranom dinamikom, realizacija projekta je produžena do 31. avgusta 2013. godine, potpisivanjem 1. Amandmana sporazuma. Nakon usvajanja drugog amandmana na sjednici Vlade Crne Gore, od 7. 11. 2013 godine, kojim je projekat produžen do 31. decembra 2013. godine, Ministarstvo ekonomije je u saradnji sa predstavnicima UNEP-a izradilo predloge 3. i 4. amandmana, a koji su usvojeni na sjednici Vlade Crne Gore od 17. jula 2014. godine. Usvajanjem ovih amandmana, trajanje projekta je bilo produženo do 28. februara 2016. godine, od čega je bilo predviđeno da implementacija projekta traje do 31. decembra 2015. godine, a preostali vremenski period bi bio predviđen za izradu završnih izvještaja, u skladu sa preuzetim obavezama Ministarstva ekonomije prema UNEP-u.

Od samog početka, interesovanje za sam projekat je bilo veliko, ali se mali procenat zainteresovanih odlučio za ugradnju samog sistema. Razlozi za ovakvu situaciju su višestruki. Prije svega to je slaba svijest građana o energetskej efikasnosti i obnovljivim izvorima energije, donekle slaba kupovna moć građana, kao i kreditna prezaduženost. Takođe, bitan razlog je i nedovoljna informisanost građana o bitnim činjenicama vezanim za projekat, bez obzira na sveobuhvatnu i kontinuiranu promotivnu kampanju.

Projekat je promovisan putem štampanih i elektronskih medija, a u sklopu kontinuiranih promotivnih aktivnosti, izrađen je i edukativni TV spot sa ciljem bolje promocije projekta i podizanja svijesti građana. Na ovaj način, preduzeti su svi neophodni koraci kako bi se građani edukovali o jednostavnom i isplativom modelu uštede električne energije, a finansijski mehanizam projekta Montesol je približen građanima.

Do sada je oko 135 domaćinstava ugradilo solarni sistem u okviru ovog projekta.

Budžet projekta:

Budžetom projekta planirano je ukupno 848.670,00 \$, od čega; 750.000,00 \$ za subvenciju kamatne stope i naknada za obradu kredita; 40.000,00 \$ za promociju projekta i marketinške aktivnosti; 48.670,00 \$ za jačanje kapaciteta učesnika u projektu (distributeri/instalateri, banke); 10.000,00 \$ za upravljanje projektom.

Dinamika transfera sredstava, na osnovu Sporazuma o saradnji:

Prva tranša sredstava, u iznosu od 300.000,00 \$, uplaćena je u roku od 14 dana, po potpisivanju Sporazuma. Drugi transfer sredstava, u iznosu od 250.000,00 \$, je bio predviđen nakon realizacije 80% sredstava od prvog transfera. Treći transfer, u iznosu od 248.670,00 \$, biće uplaćen nakon realizacije 80% sredstava prethodnih transfera. Sporazumom je predviđeno da poslednji transfer bude u iznosu od 50.000,00 \$.

S obzirom da sredstva nijesu utrošena predviđenom dinamikom, do sada je izvršen samo prvi transfer sredstava u iznosu od 300.000,00 \$ i potrošena su na sledeći način: 200.000,00 \$ (Hypo Alpe Adria banka - 85.714,20 \$, NLB Montenegrobanka 85.714,20 \$ + 28.571,40 \$ = 114.311,40 \$) za subvenciju kamatne stope, 30.649,00 \$ za promociju projekta i marketinške aktivnosti (vizuelni identitet projekta, knjiga grafičkih standarda, idejno rješenje za postere, štampanje brošura, postera, organizovanje zvaničnog otvaranja projekta, izrada TV spota, oglašavanje u štampanim i elektronskim medijima), 47.538,00 \$ za jačanje kapaciteta učesnika u projektu (sajmovi, angažovanje predavača, treninzi za učesnike u projektu, usmeno i pismeno prevođenje itd.), 9.155,00 \$ na upravljanje projektom (organizacioni odbor za upravljanje projektom).

Napominjemo da je dio marketinške kampanje finansiran iz budžetskih sredstava (dodatno promovisanje projekta putem radio i tv reklame).

S obzirom da je potrošeno samo 35% predviđenih sredstava, Ministarstvo ekonomije je u saradnji sa UNEP-om planiralo proširenje projekta i na određen broj pravnih lica iz turističkog sektora, koji u skladu sa članom 90. Zakona o turizmu (tačka 1. i 2.) spadaju u primarne i komplementarne ugostiteljske objekte. Nakon proširenja projekta, iznos kredita za pravna lica bi bio povećan (do 50.000 €), sa periodom otplate do 7 godina i 0 % kamatne stope, za korisnike kredita. Potpisivanjem 3. i 4. amandmana, kreiran je pravni osnov za proširenje projekta koje je podrazumijevalo definisanje novih projektnih procedura i niza propratnih dokumenata koji bi omogućili pravnim licima iz sektora turizma da apliciraju za beskamratne kredite u okviru projekta. Na ovaj način bi se dodatno pospješio razvoj tržišta u oblasti obnovljivih izvora energije, kao i valorizacija značajnog potencijala Crne Gore u pogledu solarne energije.

Neophodan preduslov za realizaciju prethodno navedenog proširenja projekta, bila je realizacija drugog transfera sredstava, a u skladu sa potpisanim Amandmanima na Sporazum o saradnji između Ministarstva ekonomije i UNEP-a.

Međutim, predstavnici UNEP-a su 21. aprila 2015. godine, obavijestili Ministarstvo ekonomije da UNEP više nije u mogućnosti da ispuni obaveze preuzete Sporazumom o saradnji. Naime, italijansko Ministarstvo za zaštitu životne sredine, kopna i mora je, kao donator projekta, zvanično obavijestilo UNEP da više nije u mogućnosti da implementira donatorske sporazume putem kojih je ovaj projekat finansiran, te je stoga tražilo od UNEP-a da obustavi aktivnosti u Crnoj Gori.

Imajući u vidu višestruki značaj projekta Montesol, ali i planirano proširenje projekta na pravna lica iz sektora turizma, Ministarstvo ekonomije je u komunikaciji sa UNEP-om, nastojalo da se pronađe rješenje za novonastalu situaciju. Međutim, u dopisu od 7.jula 2015. godine, predstavnici UNEP-a su naveli da iz razloga više sile, koja se ne pripisuje Ministarstvu ekonomije Crne Gore, Sporazum o projektnoj saradnji mora biti raskinut.

Prilozi:

Dopis Programa Ujedinjenih nacija za životnu sredinu (od 21.aprila 2015. godine)
Dopis Programa Ujedinjenih nacija za životnu sredinu (od 7.jula 2015. godine)

Shodno gore navedenom, predlažemo da Vlada usvoji sledeće

ZAKLJUČKE

1. Vlada Crne Gore je na sjednici od _____ 2015. godine, razmotrila i usvojila Informaciju o implementaciji projekta Montesol;
2. Vlada Crne Gore je ovlastila ministra ekonomije dr Vladimira Kavarića da raskine Sporazum o saradnji na projektu između Ministarstva ekonomije Crne Gore (MECG) i Programa Ujedinjenih nacija za zaštitu životne sredine (UNEP);
3. Ministarstvo ekonomije će, po okončanju svih procedura, a vezano za raskid predmetnog Sporazuma o saradnji, dostaviti Vladi Crne Gore završni izvještaj o realizaciji projekta Montesol.

UNITED NATIONS ENVIRONMENT PROGRAMME

Programme des Nations Unies pour l'environnement

Programa de las Naciones Unidas para el Medio Ambiente

Программа Организации Объединенных Наций по окружающей среде

برنامج الأمم المتحدة للبيئة

联合国环境规划署

VEZA BR: 2014-REL-5070-2L32-1111

Datum: 21 April 2015

Vaša veza: MT/GH

Poštovana gđo Sekulić,

Obraćam vam se u vezi sa projektom MONTESOL - Projekat solarnih sistema za zagrijavanje vode za sektor domaćinstava u Crnoj Gori. Sa žaljenjem Vas obavještavam da je donator projekta, italijansko Ministarstvo za životnu sredinu, kopno i more, zvanično obavijestilo UNEP da više nije u mogućnosti da implementira donatorske sporazume putem kojih je ovaj projekat finansiran, te je stoga tražilo od UNEP da obustavi aktivnosti u Crnoj Gori.

Ovaj događaj predstavlja višu silu i nažalost dovodi UNEP u situaciju da nije u stanju da u cjelosti ispuni svoje obaveze iz Sporazuma o projektnoj saradnji (veza : PCA / 2011 / REL - 5070-2E23-11 LL) koji je potpisan između UNEP-a i Ministarstva ekonomije Crne Gore 31. maja 2011. godine, a koji se odnosi na implementaciju projekta MONTESOL.

Klauzula XIV stav 1 pomenutog sporazuma navodi da *"U slučaju i što je prije moguće nakon pojave bilo kog razloga koji predstavlja višu silu, ugovorna strana na koju je uticala pomenuta viša sila dostavlja drugoj strani obavještenje i sve pojedinosti o takvoj pojavi u pisanoj formi, ukoliko je pogođena strana time dovedena u situaciju da u cjelosti ili djelimično nije u stanju da izvršava svoje obaveze ili ispunjava dužnosti iz ovog Sporazuma. Ugovorne strane će se konsultovati u vezi sa odgovarajućom mjerom koju treba preduzeti, što može uključivati prekid ovog Sporazuma od strane UNEP-a, u skladu sa gorenavedenom klauzulom XIV, stav 3, ili raskid Sporazuma, uz to da ugovorne strane upute jedna drugoj pismeno obavještenje najmanje 30 dana unaprijed o takvom raskidu."* Stoga bih bila zahvalna ukoliko bi Vaš tim mogao da održi sastanak sa mojim timom u petak 24. aprila u vrijeme koje vama odgovara, kako bi se konsultovao u vezi sa odgovarajućim aktivnostima koje treba preduzeti, uključujući i raskid Sporazuma.

Željela bih da se zahvalim Ministarstvu ekonomije Crne Gore na podršci i posvećenosti u realizaciji projekta MONTESOL.

S poštovanjem,

Ligia Noronha

Direktor, Sektor za tehnologiju,
industriju i ekonomiju

Dragica Sekulić, Generalni direktor za energetska efikasnost-
Ministarstvo ekonomije Crne Gore

Division of Technology, Industry and Economics (UNEP/DTIE)

15 rue de Milan • 75441 Paris Cedex 09 • France Tel:

+33 (0) 1 44 37 14 50 • Fax: +33 (0) 1 44 37 14 74

E-mail: unep.tie@unep.org • www.unep.org/dtie

UNITED NATIONS ENVIRONMENT PROGRAMME

Programme des Nations Unies pour l'environnement   Programa de las Naciones Unidas para el Medio Ambiente
Программа Организации Объединенных Наций по окружающей среде   برنامج الأمم المتحدة للبيئة

联合国环境规划署

VEZA BR: 2014-REL-5070-2L32-1111

Datum: 7. jul 2015.

Vaša veza: MT/GH

Poštovana gđo Sekulić,

Potvrđujem prijem Vašeg pisma od 12. maja 2015. godine koje se odnosi na projekat MONTESOL - Projekat solarnih sistema za zagrijavanje vode za sektor domaćinstava u Crnoj Gori, u kome pominjete sastanak održan sa mojim timom 24. aprila 2015.

Hvala Vam na spremnosti da učestvujete na pomenutom sastanku, na kome su razmotrene odgovarajuće aktivnosti koje treba preduzeti u vezi sa našim saopštenjem o slučaju više sile, zbog čega UNEP nije u mogućnosti da nastavi sa sprovođenjem Sporazuma o projektnoj saradnji (PCA) od 31. maja 2011. godine između UNEP-a i Ministarstva ekonomije Crne Gore na projektu MONTESOL.

Iz razloga više sile, koja se ne pripisuje Ministarstvu ekonomije Crne Gore, i nakon održanih konsultacija, sa žaljenjem Vas obavještavamo da Sporazum o projektnoj saradnji mora biti raskinut. U skladu sa klauzulom XIV (1) Sporazuma, ovim putem Vam upućujemo pismeno obavještenje 30 dana unaprijed o raskidu Sporazuma.

U skladu sa klauzulom XIV (2), kada se ugovor raskida zbog razloga koji predstavljaju višu silu, primenjuju se odredbe klauzule XIV (8). Klauzula XIV (8) utvrđuje da " U slučaju raskida od strane bilo koje ugovorne strane u skladu sa ovom klauzulom, UNEP će nadoknaditi Ministarstvu ekonomije Crne Gore samo one troškove koji se odnose na upravljanje projektom u skladu sa izričitim uslovima postojećeg Sporazuma. Nadoknade Ministarstvu ekonomije Crne Gore u skladu sa ovom odredbom, uz iznose koji su mu prethodno upućeni od strane UNEP-a u vezi sa Projektom, ne smiju prelaziti ukupnu alokaciju /doprinos UNEP-a za Projekat ". Prema Amandmanu 4 Sporazuma o projektnoj saradnji, procjena troškova za upravljanje projektom će se zasnivati na završnom izveštaju o troškovima sa maksimalnim iznosom nadoknade od US \$ 8309,65.

Klauzula XIV (7) Sporazuma o projektnoj saradnji navodi da " Nakon što bilo koja strana primi obavještenje o raskidu Sporazuma u skladu sa ovom klauzulom, ugovorne strane preduzimaju hitne korake u pravcu obustavljanja aktivnosti u okviru ovog Sporazuma, na brz i propisan način, kako bi se smanjili gubici i dalji troškovi. Ministarstvo ekonomije Crne Gore neće preuzimati dalje obaveze i vratiće UNEP-u, u roku od 30 dana, sva neutrošenih sredstva, opremu i ostalu imovinu koju je obezbijedio UNEP, osim ako se UNEP nije drugačije saglasio u pisanoj formi." Bila bih zahvalna ukoliko bi mogli da se pridržavate ove odredbe i obavijestite dvije partnerske banke, NLB banku i Hypo Alpe Adria banku, da shodno ovome obustave izdavanje novih kredita u okviru projekta MONTESOL.

.../...

Dragica Sekulić,
Generalni direktor za
energetsku efikasnost –
Ministarstvo ekonomije Crne
Gore

Division of Technology, Industry and Economics (UNEP/DTIE)

15 rue de Milan • 75441 Paris Cedex 09 • France

Tel: +33 (0) 1 44 37 14 50 • Fax: +33 (0) 1 44 37 14 74

E-mail: unep.tie@unep.org • www.unep.org/dtie

UNEP takođe treba da do 20. jula 2015. godine dobije završni izvještaj o troškovima sa detaljnim navođenjem svih troškova na godišnjem nivou od početka implementacije projekta.

Na kraju, zamolila bih Ministarstvo ekonomije Crne Gore da nam do 20. jula 2015. pošaljete zvanično pismo kojim izražavate saglasnost sa raskidom Sporazuma o projektnoj saradnji.

Željela bih da iskoristim ovu priliku da se zahvalim Ministarstvu ekonomije Crne Gore na podršci i posvećenosti realizaciji projekta MONTESOL i da Vas uvjerim da Ministarstvo ekonomije Crne Gore ostaje ključni partner za realizaciju budućih inicijativa u Crnoj Gori .

S poštovanjem,

Ligia Noronha

Direktor, Sektor za tehnologiju, industriju
i ekonomiju